

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3141/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.429/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dr. Csizmadia Szilvia Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Csizmadia Szilvia ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.429/2019/4. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 24.Fpkh.441/2018/17. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatnak össze.
- [3] Az indítványozó és a befektetési szolgáltatással foglalkozó adós gazdálkodó szervezet 2009. évtől álltak szerződéses kapcsolatban. Az indítványozó összesen 6 673 400 forintot fektetett be az adósnál. A Fővárosi Törvényszék 2015. március 5-én elrendelte az adós felszámolását. A felszámoló 2015. március 4-i értéknapi vonatkozó egyenlegközlővel értesítette az indítványozót, hogy a felszámolás kezdő időpontjában 197 501 forinttal rendelkezett. Az indítványozó értékpapír- és ügyfélszámla szerződésből eredő, 6 673 400 forint értékpapír-számla-követelés vonatkozásában hitelezői igényt jelentett be, arra hivatkozva, hogy a befektetett összeg csökkenését nem árfolyamveszteség vagy negatív hozam eredményezte, hanem az vélelmezhetően bűncselekmények következtében tűnt el. Előadta, hogy a befektetett összeg elvesztését 2015. január 14-én – jóváhagyása nélkül – kötött put opció eredményezte.
- [4] A felszámoló az igényt vitatottként elbírálásra a bíróságra beterjesztette. Az indítványozó végleges kérelmében követelése összegét 6 501 575 forintban jelölte meg.
- [5] Az elsőfokú bíróság a 2019. október 1. napján kelt, 24.Fpkh.441/2018/17. számú végzésével az indítványozó igényét elutasította. Megállapította, hogy az adós mint bizományos az EUR/CHF tranzakciót a felek között létrejött bizományosi keretszerződésbe ütköző módon, az indítványozó mint megbízó jóváhagyása nélkül kötötte meg, amelyből az indítványozónak 6 501 575 forint összegű, ügyleti veszteségből származó kára keletkezett. Megállapította azt is, hogy az indítványozó az ügyletkötésről nem vitatottan 2015. január 15-én az adós telefonon történt értesítése alapján tudomást szerzett, kifogásolási jogát azonban csak a bizományosi keretszerződésben rögzített határidőn túl, az adósnak 2015. január 20-án küldött e-mail üzenetben gyakorolta, így a kárenyhítési kötelezettségével indokolatlanul késlekedett. Figyelemmel arra, hogy az indítványozó mint károsult nem úgy járt el, ahogy az a felek között létrejött szerződés irányadó rendelkezése szerint az adott helyzetben tőle elvárható lett volna, az adóst helytállási kötelezettség nem terheli. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, kérte az elsőfokú bíróság határozatának a megváltoztatását, hivatkozva a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) 136. §-ra.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú döntést 2020. március 12. napján kelt, 15.Fpkhf.44.429/2019/4. számú végzésével helybenhagyta. A panasszal támadott végzés szerint a Bszt. 136. §-a alapján az adóst kizárólag az ügyfélszámlán meglévő pénzügyi eszköz, illetve pénzeszköz vonatkozásában terheli kiadási kötelezettség. Az indítványozó befektetett pénzeszközei viszont nem állnak rendelkezésre az ügyfélszámláján, ezért az igény a Bszt. fenti rendelkezése alapján, az eszköz hiányára figyelemmel tulajdoni igényként nem érvényesíthető, ezen a címen az igény alaptalan. Az ítéltábla rámutatott, hogy az indítványozó a tulajdoni igénynek nevezett követelését mind az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataiban, mind a fellebbezésében – tartalmilag – kártérítésként

adta elő, az elsőfokú bíróság pedig a követelést e jogcímen is megalapozatlannak találta. Az ítélet tábla kiemelte, hogy az adós és az indítványozó szerződéses viszonyában gyakorlat volt a megbízás nélkül történő, utólag jóváhagyott tranzakciók bonyolítása. Mivel az indítványozó a tranzakcióról történő tudomásszerzést követően a szerződésben rögzített határidőn belül a kifogásolás jogával nem élt, az adós eljárása, a feltételezett utólagos megbízói jóváhagyásra figyelemmel nem tekinthető jogellenesnek, így az ítélet tábla álláspontja szerint a kártérítési tényállás egy szükséges eleme, az adósi magatartás jogellenessége nem nyert bizonyítást, ezért a követelés kártérítési igényként is alaptalan.

- [7] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott és kiegészített panaszában az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, az O) cikke, a 28. cikke, a XIII. cikk (1) bekezdésére, a XXIV. cikk (1) bekezdésére, és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozva állította a támadott végzés alaptörvény-ellenességét.
- [8] Az indítvány szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a 28. cikk, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése azért sérelmét, mert a bíróság tévesen jutott arra következtetésre, hogy a tranzakciót az indítványozó ráutaló magatartással utólag jóváhagyta, a bíróság a bizonyítás szabályait megsértve nem kötelezte az adóst a bizonyítékai bemutatására, továbbá nem értékelte az adós nyilatkozatát, amely szerint „direkt módon” nem tudja igazolni az ügylet ráutaló magatartással történő jóváhagyását.
- [9] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét a kereseti kérelemhez kötöttség elvének megsértésével, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 121. §-ában foglaltak figyelmen kívül hagyásával, azaz a Bszt. 136. §-ára alapított tulajdoni igénye kártérítési igényként történő elbírálásával indokolta. Álláspontja szerint az ügyfélszámla nem mutatott valós képet az adós pénzügyi helyzetéről, a tulajdonosi befektetések nem voltak tényszerűen nyilvántartva, amit jogerős büntető bírósági ítélet utólag igazolt. Ennek ellenére a támadott döntés okszerűtlenül a felszámolás kezdő időpontjában fellelhető vagyont tekinti az indítványozó tulajdonának.
- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében írtak sérelme az indítványozó szerint abban áll, hogy a bírósági döntés nem adta indokát annak a következtetésének, hogy az adós az ügyfél pénzeket rendeltetésszerűen használta, azzal a jó gazda gondossága szerint gazdálkodott, az ügyféllel megkötött bizományosi keretszerződés valamennyi rendelkezéseit betartva. Ezen túlmenően a büntetőbíróság jogerős ítélete a támadott bírósági döntés indokolásával szemben egyértelműen azt állapította meg, hogy az adós vezetői az ügyfelek pénzét bűncselekmény elkövetése folytán saját javukra használták fel.
- [11] Az Alaptörvény a XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a másodfokú bírósági döntéshez nincs megfelelő indokolás társítva.
- [12] Az indítvány az Alaptörvény O) cikk sérelmét arra alapozta, hogy a befektetés az adós vezetőinek bűncselekményt megvalósító magatartása folytán „felemészte”, amiből az is következik, hogy az állam nyilvánvalóan nem gyakorolta felügyeleti jogait, az állam a tulajdonjog védelméről intézményei útján nem gondoskodott, a Befektető-védelmi Alap nem nyújtott kártalanítást.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [14] Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be. Az eljárásban igénybejelentőként vett részt, ezért érintettnek minősül, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A hitelezői igénybejelentés tárgyában hozott döntés érdemi, eljárást befejező döntés, amely alkotmányjogi panasszal támadható.
- [15] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokát; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet a jogerős döntés megsemmisítésére.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény több olyan rendelkezésének megsértésére is hivatkozott, amely alkotmányjogi panasz alapjául nem szolgálhat, mivel nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz. Emiatt – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontjára tekintettel – érdemi vizsgálat tárgyát nem képezhetik a panasznak az Alaptörvény O) cikkére, és a 28. cikkére alapított részei [lásd például az O) cikk vonatkozásban: 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; a 28. cikk vonatkozásában: 3420/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [13]].

a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz” {3266/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [25] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy „[a]z indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez fűződő joghoz kapcsolódó gyakorlatára figyelemmel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntés részletesen számot adott az indítványozó által vitatott körben a döntése indokairól, a másodfokú bíróság kellő részletezettséggel értékelte az indítványozó perorvoslati kérelmében felhozott szempontokat, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú döntést helybenhagyja.
- [27] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1380/2020.

